

De waarde van een schooldiploma

Levert een betere opleiding ook een beter betaalde baan op? De stand van zaken op 33-jarige leeftijd. Mannen en vrouwen met een universitaire opleiding hebben de meest kansrijke arbeidsmarktcarrière: zij hebben de meeste kansen op een betaalde baan en zij verdienen verreweg het meest. Mannen met alleen basisonderwijs hebben het minst vaak betaald werk en verdienen ook het minst. Voor vrouwen geldt dat degenen met alleen basisonderwijs het minst vaak een betaalde baan hebben en dat degenen met een vbo-diploma het minst verdienen.

Opleidingsniveau en inkomen

Met het opleidingsniveau neemt ook het inkomen toe. Mannen zonder opleiding verdienen het minst, mannen met een academische opleiding verdienen verreweg het meest. Het inkomen (hier: het gemiddeld inkomen per sociale verzekeringsdag in 2003) stijgt niet evenredig met het opleidingsniveau. Op langere termijn hebben mannen die zonder diploma van school komen of met een vbo-diploma als hoogste opleiding een vergelijkbaar inkomen. Dat komt waarschijnlijk omdat zij banen krijgen met de laagste inkomens.

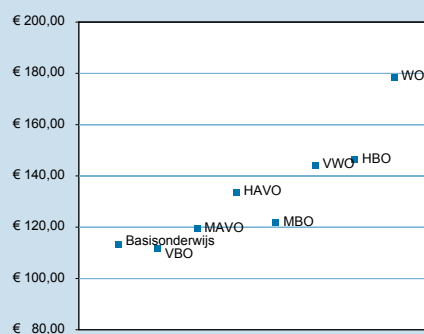
Voor mannen geldt dat een mavo-diploma – uitgedrukt in het inkomen op 33-jarige leeftijd – net zoveel waard is als een mbo-diploma. Een havo-diploma is op termijn weer meer waard dan een mavo- of mbo-diploma en een vwo-diploma geeft weer een hoger inkomen dan een havo-diploma. Opmerkelijk is toch wel dat mannen van 33 jaar met een vwo-diploma vrijwel net zoveel verdienen als mannen met een hbo-diploma.

Voor vrouwen gelden vergelijkbare ontwikkelingen: vrouwen met een vbo-diploma hebben het laagste inkomen. Een mavo- of mbo-diploma is op 33-jarige leeftijd vrijwel net zoveel waard als een niet-afgemaakte opleiding. Vrouwen met een havo- of vwo-diploma verdienen duidelijk meer. Ook vrouwen met een vwo-

diploma verdienen ongeveer evenveel als vrouwen met een hbo-diploma.

Voor de analyses zijn gegevens gebruikt uit het databestand Schoolloopbaan en herkomst van leerlingen bij het voorgezet onderwijs 1982 (SLVO), een representatieve steekproef van alle leerlingen die in het schooljaar 1981/1982 in het laatste jaar van het basisonderwijs zaten, en het Sociaal Statistisch Bestand (SSB).

Gemiddeld inkomen naar onderwijsniveau (mannen)

Monetaire Zaken

Renteverhogingen hebben snel invloed

De recente renteverhogingen van de ECB van begin december 2005 en begin maart 2006 met elk 0,25 procentpunt blijken effect te hebben. Er is een snelle en duidelijke invloed op de omzetten van diverse soorten leningen en op de daarvoor betaalde rentetarieven. De invloed is zichtbaar zowel bij huishoudens als bij bedrijven.

Zo zijn bij nieuw afgesloten woninghypotheken bij banken de tarieven in april gemiddeld ± 0,5 procentpunt hoger dan die in november 2005, voorafgaand aan de renteverhogingen. Alleen voor woninghypotheken met een rentevaste periode van meer dan 10 jaar is nog geen volledige doorwerking van de renteverhogingen waar te nemen. Voor de rentevaste periodes van meer dan 1 tot 10 jaar bedraagt de toename in april zelfs iets meer dan een 0,5 procentpunt. De tabel laat zien dat de door de banken verstrekte hypotheken met een vaste rente van meer dan tien jaar sinds begin 2005 duidelijk zijn gegroeid. Inmiddels zetten de banken in deze categorie hogere maandvolumes om dan bij variabele en korte rentevaste hypotheken. Waarschijnlijk droeg de wat achtergebleven tariefstijging daaraan bij. Thans zijn nieuwe hypotheken met een renteloop-

MARJO DE JONG (DIVISIE STATISTIEK EN INFORMATIE, DNB)

Rentepercentages op nieuwe woninghypotheken van banken

	november 2005	april 2006	toename (procentpunt)
variabele rente en t/m 1 jaar rentevast	3,33	3,81	0,48
meer dan 1 jaar t/m 5 jaar rentevast	3,70	4,28	0,58
meer dan 5 jaar t/m 10 jaar rentevast	3,83	4,38	0,55
meer dan 10 jaar rentevast	4,10	4,47	0,37

Bron: DNB

tijd van meer dan 10 jaar de één na grootste, na de altijd al populaire 5 tot 10 jaarshypotheek. De omzetten per looptijdcategorie zijn hiermee in een jaar tijd fors gewijzigd. Door deze ontwikkeling neemt de rentegevoeligheid van de totale uitstaande hypotheekschuld van huishoudens enigszins af. Deze schuld is in het eerste kwartaal van 2006 verder toegenomen naar een bedrag boven de 500 miljard euro.

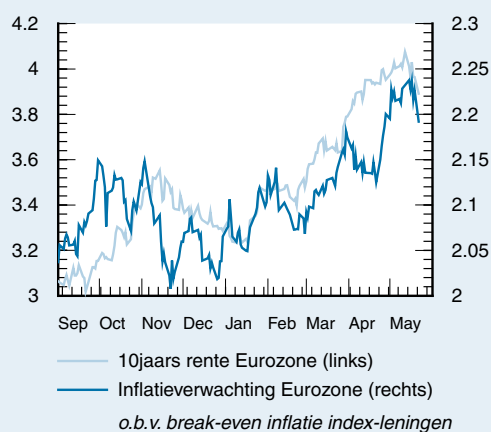
Ook bij bedrijfsleningen hebben de renteverhogingen van de ECB in grote mate hun weg gevonden. Het grootste deel van nieuwe kredieten zijn leningen groter dan 1 miljoen euro en banken verstrekken deze tegen een variabele of korte rente. Ook hier blijken de debettarieven met circa 0,5 procentpunt te zijn opgelopen. Ook voor de kleinere leningen (minder dan 1 miljoen euro) geldt dat. Bij deze laatste leningen, die veelal aan het midden- en kleinbedrijf worden verstrekt, zijn de korte rentevaste leningen tot één jaar duidelijk in populariteit afgenomen ten gunste van de langere rentevastcategorieën.

Het is nog te vroeg om de doorwerking van de jongste verhoging van de repercente tot 2,75 procent begin juni vast te stellen. Verwacht mag worden dat de hier boven gesignaleerde effecten zich zullen voordoen.

Inflatieverwachtingen lopen geleidelijk op

De volatiliteit op de financiële markten is sterk toegenomen. De forse koersschommelingen hangen samen met een oplopende inflatievrees onder beleggers, voortvloeiend uit de sterk gestegen grondstoffenprijzen. Centrale banken zouden hierdoor gedwongen kunnen worden de rente (verder) te verhogen, waardoor de overvloedige mondiale liquiditeit die de prijzen van veel vermogenstitels de afgelopen jaren heeft opgedreven, verder wordt afgebouwd. In reactie hierop heroverwegen en herschikken beleggers massaal hun posities.

Tienjaarsrente Eurozone en inflatieverwachting

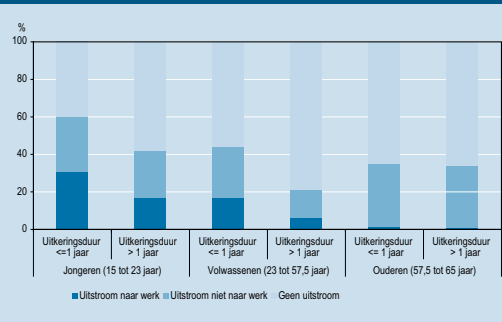
Desalniettemin zijn de verwachtingen voor de inflatie nog altijd gematigd. Dit kan onder meer inzichtelijk worden gemaakt door het verschil in rendementsontwikkeling van voor inflatie-geïndexeerde obligaties en conventionele (nominale) staatsleningen met dezelfde looptijd te vergelijken.

Dit verschil is de gemiddelde inflatie over de looptijd van de lening waarbij de uiteindelijke opbrengsten van de geïndexeerde obligaties en de conventionele leningen aan elkaar gelijk zijn. Een stijging van deze zogenaamde break-even inflatie impliceert dat beleggers voor nominale obligaties een hogere inflatievergoeding eisen, en is zodoende een weerspiegeling van oplopende inflatieverwachtingen.

De ontwikkeling van de break-even inflatie in de Eurozone op basis van de Franse 10-jaars staatsleningen die worden geïndexeerd voor de Eurozone-inflatie laat zien dat deze in de afgelopen maanden weliswaar is opgelopen, maar dat van een echte inflatievrees vooralsnog geen sprake is. Dezelfde conclusie kan worden getrokken voor de VS.

Dit is deels terecht, aangezien het bedrijfsleven door de in verband met de globalisering verscherpte internationale concurrentie moeite heeft de gestegen kosten door te berekenen. Een deel van de kostenstijging zal dan ook drukken op de in de afgelopen jaren sterk gestegen winstmarges. Hier staat tegenover dat het internationale bedrijfsleven tegelijkertijd profiteert van de door de globalisering toegenomen economische dynamiek en de opening van grote nieuwe markten.

Uitstroom uit bijstand binnen twee jaar op peilmoment

Acht procent verlaat bijstand binnen twee jaar met baan

Van alle 15- tot 65-jarigen die in januari 2003 een bijstandsuitkering ontvingen, verliet bijna 8 procent binnen twee jaar de bijstand voor betaald werk. Nog eens 21 procent stroomde de bijstand uit om andere redenen. Jongeren en personen die nog maar kort bijstand kregen, stroomden het snelst uit. Jongeren (15 tot 23 jaar) hebben een hogere uitstroomkans dan volwassenen. Ongeveer 26 procent van de jongeren verliet de bijstand voor een baan. Nog eens 27 procent stroomde uit om andere redenen dan werk. Van de volwassenen (23 tot 57,5

MAY HUA OEI (CBS)

Arbeidsmarkt

jaar) verliet een kwart binnen twee jaar de bijstand. Niet meer dan 8 procent had een baan gevonden. Het betekent ook dat driekwart van de volwassenen geen kans zag binnen twee jaar de bijstand te verlaten. Bij ouderen (57,5 tot 65 jaar) lag de uitstroom met 35 procent hoger dan bij volwassenen. De meeste ouderen verlieten de bijstand met een (pre)pensioenregeling of door het bereiken van de pensioenleeftijd. Slechts 1 procent vond een baan.

Mannen vinden sneller baan

Meer mannen dan vrouwen slagen erin om binnen twee jaar uit de bijstand te komen. Dit verschil in uitstroomkans is het grootst onder jongeren. Er bestaan weinig verschillen in uitstroomkansen naar herkomst. Onder volwassenen zijn die verschillen er al helemaal niet. Van de jongeren stroomden jonge niet-westerse allochtonen vaker uit dan jonge autochtonen. Wel stroomden jonge autochtonen iets vaker uit naar een baan.

Hoe langer in de bijstand, hoe moeilijker eruit

Personen die al lang in de bijstand zitten, hebben meer moeite de bijstand te verlaten dan personen die kortere tijd een uitkering ontvangen. Van de personen die begin 2003 korter dan een jaar een bijstandsuitkering ontvingen, beëindigde bijna de helft de uitkering binnen twee jaar daarna. Opnieuw slaagden jongeren daar beter in dan volwassenen. Van de personen die meer dan een jaar in de bijstand zaten, beëindigde bijna een kwart de uitkering binnen twee jaar. Autochtone volwassenen vinden doorgaans sneller een baan dan allochtone volwassenen. Na een uitkeringsduur van ten minste een jaar zijn er geen verschillen naar herkomst meer zichtbaar.